

Rolnummer 2503
Arrest nr. 70/2003 van 21 mei 2003

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van de artikelen 2 en 4 van de wet van 15 januari 2002 « tot wijziging van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel en van de wet van 1 september 1980 betreffende de toekenning en de uitbetaling van een vakbondspremie aan sommige personeelsleden van de overheidssector », ingesteld door de v.z.w. GERFA.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en A. Arts, en de rechters P. Martens, R. Henneuse, E. De Groot, L. Lavrysen en J.-P. Snappe, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*   *   *

I. Onderwerp van het beroep en rechtspleging

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 23 juli 2002 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 24 juli 2002, heeft de v.z.w. GERFA, waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is te 1190 Brussel, Luttrebruglaan 137, beroep tot vernietiging ingesteld van de artikelen 2 en 4 van de wet van 15 januari 2002 « tot wijziging van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel en van de wet van 1 september 1980 betreffende de toekenning en de uitbetaling van een vakbondspremie aan sommige personeelsleden van de overheidssector » (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 25 januari 2002).

Memories zijn ingediend door :

- het Vrij Syndicaat van het Openbaar Ambt (afgekort V.S.O.A.), waarvan de zetel is gevestigd te 1000 Brussel, Lange-Levenstraat 27-29, B. Lesoil, wonende te 1070 Brussel, Hygiënestraat 1, M. Abrath, wonende te 2940 Stabroek, Math. Mannienlaan 18, I. Daveloose, wonende te 8310 Assebroek, Hortensiastraat 4, F. Champt, wonende te 1170 Brussel, Van Becelaerelaan 31, P. Chenoy, wonende te 1190 Brussel, Monte-Carlolaan 100, bus 4, R. Martens, wonende te 4458 Fexhe-Slins, rue Neuve 24, J.-F. Collignon, wonende te 6110 Montigny-le-Tilleul, rue Vandervelde 95, P. Vereecke, wonende te 1600 Sint-Pieters-Leeuw, Rozenstraat 3, M. Gillard, wonende te 1760 Roosdaal, Ninoofsesteenweg 80, B. Collin, wonende te 1180 Brussel, Sint-Jobsteenweg 319, P. Houtain, wonende te 4030 Grivegnée, rue Pierre Curie 21, A. Mathieu, wonende te 4020 Luik, Quai de l'Ourthe 37, bus 12, P. Bodson, wonende te 4020 Luik, rue Jules Boursier 1/014, C. Verbruggen, wonende te 7860 Lessen, rue de l'Hôtellerie 84B, S. Meeuws, wonende te 9600 Ronse, Maagdenstraat 79, A. Delbecq, wonende te 7500 Doornik, rue Sainte-Catherine 25, R. Peeters, wonende te 1480 Sint-Renelde, rue Julien Marsille 99, C. De Pretre, wonende te 8310 Assebroek, Weidestraat, R. Ponet, wonende te 3080 Tervuren, Heidepark, C. Hannon, wonende te 1300 Limal, rue Josephine Rauscent 149, B. Guillitte, wonende te 5002 Saint-Gervais, rue Malevez 9, L. Loomans, wonende te 1560 Hoeilaart, Dekleermaekerstraat 68, C. Careme, wonende te 1170 Brussel, IJsvogellaan 56, bus 22, D. Evrard, wonende te 1090 Brussel, P. Verscheldenstraat 13, F. Fernandez-Corrales, wonende te 7090 's-Gravenbrakel, rue du Pire 104, A. De Beukelaer, wonende te 4000 Luik, rue de Sélys 2, J.-M. Berghmans, wonende te 1050 Brussel, Venetiëstraat 82, A. Adam, wonende te 1160 Brussel, Kleine-Wijngaardstraat 82, S. De Knop, wonende te 1730 Asse, Kasteelstraat 29, A. Roelandts, wonende te 9820 Merelbeke, Gaversesteenweg 208, J. Vervaet, wonende te 1300 Limal, rue de Grimohaye 15, G. Versavel, wonende te 8310 Sint-Kruis, Populierendreef 34, R. Van Achter, wonende te 2880 Bornem, Kraeyhoevelaan 16, J.-J. Fouquet, wonende te 1070 Brussel, Puccinistraat 42, I. Hallaert, 1090 Brussel, Heymboschlaan 89, J. Timmers, wonende te 3010 Kessel-Lo, Koning Albertlaan 107, J.-P. Cruypelinck, wonende te 1050 Brussel, Adraanstraat 128, A. Jamar, wonende te 1000 Brussel, Bloemenhofplein 4, bus 305, M. Ancora, wonende te 7140 Morlanwelz, chaussée de Mariemont 4, bus 21, M. Verhaeghen, wonende te 1050 Brussel, Waterlooosesteenweg 606, C. Lacroix, wonende te 5360 Hamois, rue de Lenny 88, D. Van Poucke, wonende te 9050 Ledeberg, Jef Van Der Meulenstraat 60, Y. Latinie, wonende te 1080 Brussel, Kattestraat 112 A, bus 12, M. Rummens, wonende te 1030 Brussel, A. Lacomblélaan 60, bus 9, C. De Meulenaere, wonende te 1200 Brussel, Populierenhof 51, C. Charles, wonende te 5100 Jambes, avenue du Camp 47, G. Cormeau, wonende te 4802 Heusy, avenue de Ninglonheid 96, L. Daumerie, wonende te 7131 Waudrez,

rue Rasseaux 9, M. Tricot, wonende te 1400 Nijvel, rue Hautes Hurées 27, N. Roland, wonende te 1640 Sint-Genesius-Rode, Kluislaan 6, J. Warmoes, wonende te 3201 Langdorp, Franse Liniestraat 15b, Y. Peeters, wonende te 1090 Brussel, F. Lenoirstraat 13, M. Mulier, wonende te 8650 Houthulst, Klerkenstraat 10, L. Scheers, wonende te 2140 Borgerhout, Karel de Preterlei 204, R. Tourlamain, wonende te 9700 Oudenaarde, Stijn Streuvelsstraat 13, en M.-C. Lambert, wonende te 5310 Waret-la-Chaussée, route de Cognelée 50;

- de Ministerraad.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- het Vrij Syndicaat van het Openbaar Ambt en anderen;
- de verzoekende partij.

Bij beschikking van 12 februari 2003 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 19 maart 2003, na de verzoekende partij te hebben verzocht vóór de terechtzitting het bewijs te leveren van de jaarlijkse neerlegging van haar ledenlijst ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg. De verzoekende partij heeft te dien einde stukken aan het Hof overgezonden.

Op de openbare terechtzitting van 19 maart 2003 :

- zijn verschenen :
  - . M. Legrand, voorzitter van de v.z.w. GERFA, in eigen persoon;
  - . Mr. V. De Wolf en Mr. L. Massaux, advocaten bij de balie te Brussel, voor het Vrij Syndicaat van het Openbaar Ambt en anderen;
  - . Mr. S. Depré, tevens *loco* Mr. J. Bourtembourg, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers P. Martens en L. Lavrysen verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde partijen gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De voorschriften van de bijzondere wet op het Arbitragehof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden in acht genomen.

II. *In rechte*

- A -

Wat de ontvankelijkheid betreft

A.1. De GERFA (« Groupe d'étude et de réforme de la fonction administrative ») is een vereniging zonder winst oogmerk en een al dusdanig erkende vakorganisatie. Als bijlage bij haar beroep voegt zij de statuten van de vereniging, de notulen van de beraadslaging van de raad van bestuur waarbij zij ertoe wordt gemachtigd het beroep tot vernietiging in te dienen, en het bewijs van neerlegging van de ledenlijst ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg. Zij voert aan dat zij een rechtstreeks belang heeft om een bepaling aan te vechten die ambtshalve representativiteit toekent aan vakorganisaties zonder enige controle van hun werkelijke representativiteit en enkel omdat zij zitting hebben in andere comités, terwijl de mogelijkheid daarin zitting te hebben op zich afhangt van een beslissing die niet gebaseerd is op een werkelijke controle van de representativiteit.

A.2.1. Het Vrij Syndicaat van het Openbaar Ambt (V.S.O.A.) en verscheidene ambtenaren die lid zijn van die vakorganisatie doen gelden dat zij een rechtstreeks, zeker, actueel en legitiem belang hebben bij een tussenkoms t in de procedure, aangezien de bestreden wet aan het V.S.O.A. het recht toekent zitting te hebben in de sectorcomités, alsook de vakbondspremie, die aan dat recht verbonden is.

A.2.2. Zij betwisten de ontvankelijkheid van het beroep van de GERFA, omdat zij volgens hen geen belang heeft bij de vernietiging van de bepalingen die zij aanvecht. Zij voeren aan dat die bepalingen haar geen enkel nadeel berokkenen. Ongeacht of de bestreden bepalingen vernietigd worden of niet, kan de GERFA bijgevolg niet hopen zitting te hebben in een sectorcomité waarin zij onvoldoende representatief is, aangezien zij onmogelijk het voordeel kan genieten van het stelsel dat voordien was vastgelegd bij artikel 8 van de wet van 19 december 1974. Subsidiair zijn zij van mening dat de verzoekende partij het bewijs moet leveren dat haar representativiteit in het kader van de sectorcomités waarin zij representatief is, is verminderd als gevolg van de aanneming van de bestreden bepalingen; zo niet zou zij zich beroepen op een collectief belang dat onverenigbaar is met de rechtspraak van het Hof.

A.2.3. De tussenkoms tende partijen wijzen erop dat de GERFA alleen erkend is om de federale, gemeenschaps- en gewestelijke ambtenaren te vertegenwoordigen, en niet de lokale ambtenaren. Zij kan dan ook niet beweren dat zij belang heeft bij de vernietiging van artikel 2 van de wet van 15 januari 2002 voor zover het artikel 8, § 2, van de wet van 19 december 1974 wijzigt, dat enkel betrekking heeft op de bijzondere comités die afhangen van de beslissingen van het comités voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten.

A.2.4. De tussenkoms tende partijen merken op dat de ledenlijst van de v.z.w. niet recenter dan in februari 2001, met andere woorden meer dan een jaar vóór het indienen van het verzoekschrift tot vernietiging, is neergelegd. Krachtens artikel 10 van de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de v.z.w.'s en aan de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend, moet die lijst jaarlijks worden neergelegd. Zij besluiten eruit dat de vereniging zich niet op de rechtspersoonlijkheid ten aanzien van derden kan beroepen.

A.2.5. De tussenkoms tende partijen zijn ten slotte van mening dat het beroep te laat werd ingediend omdat de tekst wordt bekritiseerd voor zover hij de vroegere wetgeving bevestigt, die alleen aan de representatieve vakorganisaties die beantwoorden aan de criteria van artikel 8, § 1, 1°, of § 2, 1°, van de wet van 19 december 1974, het recht toekent zitting te hebben in de sectorale onderhandelings- of overlegcomités.

A.3.1. De Ministerraad betwist eveneens het belang van de verzoekende partij. De GERFA is erkend om alleen de beroepsbelangen te verdedigen van de Franstalige personeelsleden van de federale, de gemeenschaps- en de gewestelijke overheidsdiensten, en is niet aangesloten bij een vakorganisatie vertegenwoordigd in de Nationale Arbeidsraad. Zij voldoet niet aan de representativiteitsvoorwaarden om in de comités B en C zitting te hebben. Zij wordt dan ook niet geraakt door de bestreden bepaling. Indien die bepaling toch zou worden vernietigd, zou zij nog steeds te maken hebben met de bepalingen van artikel 8, § 1, 2°, en § 2, 2°, van de wet van 19 december 1974, die niet gewijzigd zijn, en die de voorwaarden vastleggen waaronder vakorganisaties die geen zitting hebben in de comités B en C als representatief worden beschouwd om zitting te hebben in de sector- en bijzondere comités. Aangezien de verzoekende partij die voorwaarden niet vervult, heeft zij geen enkel voordeel bij de vernietiging van artikel 2 van de bestreden wet.

A.3.2. De Ministerraad voert aan dat de verzoekende partij evenmin wordt geraakt door artikel 4 van de bestreden wet, en dat zij geen enkel voordeel heeft bij de eventuele vernietiging ervan. Hij besluit eruit dat het beroep onontvankelijk moet worden verklaard bij gebrek aan belang.

A.4.1. In haar memorie van antwoord herinnert de GERFA eraan dat zij alle categorieën van personeel die tot het toepassingsgebied van het comité B behoren, verdedigt en dat het feit dat zij « Franstalig » is, geen categorie vormt. Zij preciseert dat het onbelangrijk is stil te staan bij de voorwaarden voor deelname aan het comité B omdat het niet de deelname aan dat comité is die zij betwist, maar wel de voordelen die eraan verbonden zijn. Wat artikel 4 betreft, is zij van mening dat haar belang vanzelfsprekend is voor zover dat artikel een voordeel toekent aan de leden van het V.S.O.A., en niet aan die van de GERFA.

Ten gronde

A.5. De GERFA voert één enkel vernietigingsmiddel aan met betrekking tot de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 11 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Zij doet gelden dat de wetgever de bestreden bepalingen heeft aangenomen met de bedoeling het V.S.O.A. de mogelijkheid te geven zitting te hebben in alle comités bedoeld in artikel 8, §§ 1 en 2, van de wet van 19 december 1974, zonder dat voordeel op objectieve en redelijke wijze te verantwoorden. Zij is van mening dat het om een voorkeursbehandeling gaat ten opzichte van de andere erkende vakorganisaties die niet representatief zijn in de sectorcomités en bijzondere comités, waarvan sommige in de praktijk meer representatief zijn. Hij voegt eraan toe dat de toename van het aantal voordelen dat is toegekend aan de vakorganisaties die representatief zijn naar recht leidt tot een uitholling van de vakbondsvrijheid, die is vastgelegd bij artikel 11.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

A.6.1. Het V.S.O.A. en de andere tussenkomenende partijen onderstrepen het feit dat de GERFA niet de bepaling op zich aanvecht, maar wel de weigering van de wetgever haar representativiteit toe te kennen of de mogelijkheid daartoe binnen de sectorcomités waarin de organisatie niet representatief is.

A.6.2. Subsidiar doen zij gelden dat het Hof reeds herhaaldelijk heeft geoordeeld dat het verschil in behandeling tussen de representatieve en erkende vakorganisaties niet discriminerend was. Zij wijzen erop dat volgens de parlementaire voorbereiding van de wet van 15 januari 2002, de wijzigingen in de wet van 19 december 1974 hoofdzakelijk draaien rond het interprofessionele karakter van de vakorganisaties en hun nationale actieradius.

A.6.3. Wat artikel 4 van de wet van 15 januari 2002 betreft, herinneren de tussenkomenende partijen eraan dat de wijziging van artikel 2, § 3, 1°, van de wet van 1 september 1980 door die bepaling tot doel heeft de vakorganisaties die representatief zijn krachtens de artikelen 7 en 8 van de wet van 19 december 1974, gelijkwaardig te behandelen op het vlak van het toekennen van de vakbondspremie.

A.7.1. De Ministerraad is van mening dat de GERFA in feite de gevolgen betwist die voortvloeien uit de hoedanigheid van representatieve vakorganisatie, en dat zij niet aanvaardt dat alleen de vakorganisaties die als representatief worden beschouwd zitting hebben in de onderhandelingscomités. Dat is echter een gevolg van artikel 6 van de wet van 19 december 1974, een bepaling die te dezen niet in het geding is. Aangezien de bestreden wet niets anders doet dan de voorwaarden die noodzakelijk zijn om zitting te kunnen hebben in de sectorcomités en bijzondere comités vastleggen en wijzigen, stelt hij vast dat het onderwerp van het beroep niets te maken heeft met de bestreden wet. De Ministerraad merkt daarnaast op dat de verzoekende partij het in haar verzoekschrift nergens heeft over de toekenning van een vakbondspremie. Hij besluit eruit dat het beroep in elk geval onontvankelijk moet worden verklaard wat artikel 4 van de bestreden wet betreft.

A.7.2. De Ministerraad voert aan dat het doel van de bestreden wet samenvalt met het doel van de wet van 19 december 1974, namelijk alleen vakorganisaties die actief zijn op nationaal vlak en die de belangen van alle personeelscategorieën verdedigen, toelaten in de overleg- en onderhandelingsorganen. Hij wijst erop dat de middelen die zijn aangewend, pertinent zijn om dat doel te bereiken. Het criterium dat voor de wetgever belangrijk is, is het interprofessionele karakter en het op nationaal vlak verankerd zijn van de betrokken vakorganisaties.

A.8. In haar memorie van antwoord preciseert de GERFA dat het onderwerp van haar beroep de vernietiging is van de artikelen 2 en 4 van de wet van 15 januari 2002, en dat de vernietiging van artikel 2 automatisch zou moeten leiden tot die van artikel 4.

- B -

Wat de rechtsbekwaamheid van de v.z.w. GERFA betreft

B.1.1. Het V.S.O.A. werpt een exceptie van niet-ontvankelijkheid op met betrekking tot het beroep, namelijk de niet-tegenwerpelijke ten aanzien van derden van de rechtspersoonlijkheid van de v.z.w. GERFA, om reden dat haar ledenlijst niet sedert minder dan een jaar ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg zou zijn neergelegd, in strijd met wat artikel 10 van de wet van 27 juni 1921 zou vereisen.

B.1.2. De verzoekende partij heeft het bewijs geleverd van de neerlegging van haar ledenlijst op 14 februari 2001 en van de neerlegging van een gewijzigde ledenlijst op 21 februari 2003. Zij verklaart dat de ledenlijst in 2002 niet was gewijzigd.

De exceptie van niet-tegenwerpelijke van de rechtspersoonlijkheid kan niet worden aangenomen.

De bestreden bepalingen

B.2.1. Vóór de wijziging ervan bij artikel 2 van de wet van 15 januari 2002 « tot wijziging van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel en van de wet van 1 september 1980 betreffende de toekenning en de uitbetaling van een vakbondspremie aan sommige personeelsleden van de overheidssector » bepaalde artikel 8 van de wet van 19 december 1974 het volgende :

« § 1. Om zitting te hebben in een sectorcomité wordt als representatief beschouwd :

1° iedere vakorganisatie die zitting heeft in het comité voor de federale, de gemeenschaps- en de gewestelijke overheidsdiensten en die een aantal bijdrageplichtige leden telt dat ten minste 10 % vertegenwoordigt van de personeelssterkte van het geheel :

a) van de in artikel 1, § 1, 1° en 2°, bedoelde overheidsdiensten, op wier personeelsleden deze wet toepasselijk is verklaard;

b) van de overheidsbedrijven bedoeld in artikel 1, § 3, 3°;

c) vanaf het jaar 1996, op een door de Koning te bepalen datum, van de Nationale Maatschappij der Belgische spoorwegen.

2° onverminderd het 1°, de erkende vakorganisatie die, tegelijk :

a) de belangen verdedigt van al de categorieën van het personeel van de diensten welke onder het comité ressorteren;

b) aangesloten is bij een op nationaal vlak als centrale opgerichte vakorganisatie of deel uitmaakt van een op hetzelfde vlak opgericht vakverbond;

c) het grootste aantal bijdrageplichtige leden telt onder de andere vakorganisaties dan die bedoeld in 1° en die een aantal bijdrageplichtige leden telt dat ten minste 10 pct. vertegenwoordigt van de personeelssterkte van de diensten welke onder het comité ressorteren.

§ 2. Om zitting te hebben in een bijzonder comité wordt als representatief beschouwd :

1° iedere vakorganisatie die zitting heeft in het comité voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten en die een aantal bijdrageplichtige leden telt, dat ten minste 10 pct. vertegenwoordigt van de personeelssterkte van het geheel van de in artikel 1, § 1, 3°, 4° en 5° bedoelde overheidsdiensten op wier personeelsleden deze wet toepasselijk is verklaard;

2° onverminderd het 1°, de erkende vakorganisatie die de voorwaarden van § 1, 2° vervult. »

B.2.2. Om zitting te hebben in het comité voor de federale, de gemeenschaps- en de gewestelijke overheidsdiensten en in het comité voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten, moet een vakorganisatie, krachtens artikel 7 van de wet van 19 december 1974, op het nationale vlak werkzaam zijn, de belangen verdedigen van alle categorieën van het personeel in overheidsdienst en aangesloten zijn bij een vakorganisatie die in de Nationale Arbeidsraad vertegenwoordigd is.

B.2.3. Het bestreden artikel 2 van de wet van 15 januari 2002 wijzigt paragraaf 1, 1°, en paragraaf 2, 1°, van artikel 8 van de wet van 19 december 1974, door het schrappen van de voorwaarde volgens welke een aantal bijdrageplichtige leden vereist is dat ten minste 10 pct. vertegenwoordigt van het personeelsbestand van de overheidsdiensten waarop de wet betrekking heeft. Daaruit volgt dat, sinds de inwerkingtreding van de wet van 15 januari 2002, alle vakorganisaties die zitting hebben in het comité voor de federale, de gemeenschaps- en de gewestelijke overheidsdiensten automatisch als representatief worden beschouwd om in alle

sectorcomités zitting te hebben, en dat alle vakorganisaties die zitting hebben in het comité voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten automatisch als representatief worden beschouwd om in alle bijzondere comités zitting te hebben.

B.2.4. Artikel 4 van de wet van 15 januari 2002 bepaalt het volgende :

« Artikel 2, § 3, 1°, van de wet van 1 september 1980 betreffende de toekenning en de uitbetaling van een vakbondspremie aan sommige personeelsleden van de overheidssector, gewijzigd bij de wet van 22 januari 1985, wordt vervangen als volgt :

' 1° ten opzichte van de personeelsleden bedoeld in artikel 1, § 1, van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel, op wie de door de wet ingestelde regeling toepasselijk is verklaard, de organisaties die voldoen aan de voorwaarden vermeld in de artikelen 7 of 8 van de wet. ' »

Wat de ontvankelijkheid van het beroep betreft

Ten aanzien van artikel 2 van de wet van 15 januari 2002

B.3. Het feit dat de in het geding zijnde bepaling niet van toepassing is op de verzoekende vereniging, die een erkende vakorganisatie is die niet voldoet aan de voorwaarden vastgelegd bij de artikelen 7 en 8 van de voormelde wet van 19 december 1974 om als representatief te worden beschouwd, houdt daarom niet in dat zij geen belang heeft bij de vernietiging ervan. Door een voorwaarde te schrappen waaraan de vakorganisaties die voldoen aan de voorwaarden vastgelegd bij artikel 7 van de voormelde wet om zitting te hebben in de sector- en bijzondere comités, kent die bepaling aan die vakorganisaties immers een voordeel toe dat geweigerd wordt aan de verzoekende vereniging. Wanneer een wetsbepaling één bepaalde categorie van vakorganisaties bevoorrecht, hebben de andere vakorganisaties ten opzichte waarvan die categorie bevoorrecht is, een belang dat voldoende rechtstreeks is om die bepaling aan te vechten.

Ten aanzien artikel 4 van de wet van 15 januari 2002

B.4.1. Bij artikel 6 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof is vereist dat het verzoekschrift een « uiteenzetting van de feiten en middelen » bevat. De verzoekende vereniging voert geen middelen aan tegen artikel 4 van de wet van 15 januari 2002, maar merkt enkel op dat « de argumentatie met betrekking tot artikel 2 van de wet van 15 januari 2002 *mutatis mutandis* geldt voor artikel 4 van dezelfde wet », en dat « de vernietiging van artikel 2 automatisch zou moeten leiden tot die van artikel 4 ».

B.4.2. Het Hof wijst erop dat de twee bepalingen niet dermate samenhangen dat de verzoekende partij geen argumentatie moet aanvoeren met betrekking tot de tweede. Met de bewering van de verzoekende partij kan onmogelijk worden voldaan aan de vereisten van artikel 6 van de bijzondere wet van 6 januari 1989.

B.4.3. Voor zover het gericht is tegen artikel 4 van de wet van 15 januari 2002, is het beroep onontvankelijk.

Ten gronde

B.5.1. Het verschil in behandeling tussen de representatieve vakorganisaties en de erkende vakorganisaties heeft de wetgever reeds gewild bij het aannemen van de wet van 19 december 1974, waarvan de artikelen 7 en 8 aan de representatieve vakorganisaties het recht voorbehouden om zitting te hebben in het gemeenschappelijk comité voor alle overheidsdiensten, in het comité voor de federale, de gemeenschaps- en de gewestelijke overheidsdiensten, in het comité voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten, in de sectorcomités en in de bijzondere comités. Die bepalingen leggen verschillende representativiteitscriteria vast waaraan moet worden voldaan om zitting te hebben in die comités.

B.5.2. Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 19 december 1974 blijkt dat die keuze overeenstemt met de wil van de Regering om « geldige en verantwoordelijke gesprekspartners voor zich te vinden waarmee zij efficiënt kan onderhandelen » en, teneinde dat doel te bereiken, slechts te « onderhandelen met vakbonden die in staat zijn om werkelijke

verantwoordelijkheden te dragen op nationaal vlak » en de versnippering van de vakbonden te vermijden waardoor « de onderhandelingen [...] ten dode opgeschreven [zouden] zijn » (*Parl. St.*, Senaat, B.Z. 1974, nr. 367/2, p. 10).

B.6. Volgens de parlementaire voorbereiding van de wet van 15 januari 2002 was het doel van de wetgever, toen hij de bestreden bepaling aannam – waarbij hij de doelstellingen van de wetgever van 1974 volledig handhaafde - « meer nog dan vroeger, het interprofessioneel karakter van de vakorganisaties als uitgangspunt te nemen voor de representativiteit in de sectorcomités en de bijzondere comités » (*Parl. St.*, Kamer, 2001-2002, Doc. 50 1435/001, p. 5). In de commentaar bij de artikelen wordt gepreciseerd dat « het [...] inderdaad aangewezen [is] dat de vakorganisaties die bepaalde maatregelen onderhandelen met de overheid in een algemeen comité, achteraf eveneens onderhandelen als die maatregelen moeten uitgevoerd worden voor een ministerie, een parastatale, een gemeente, ... » (*ibid.*, p. 6).

B.7.1. Het is in overeenstemming met de doelstellingen van de wetgever de gesprekspartners die zitting mogen hebben in de overleg- en onderhandelingsstructuren te selecteren, om een permanent en doeltreffend sociaal overleg te verzekeren en de sociale vrede te bewaren. Het is niet onredelijk in elk geval de vakorganisaties toe te laten die op federaal vlak werkzaam zijn of die op zijn minst deel uitmaken van een op dat niveau samengestelde vakorganisatie en ook de belangen van alle categorieën van het personeel verdedigen. Een dergelijke vereiste is immers van die aard dat zij in zekere mate waarborgt dat bij het formuleren van de eisen van een categorie van het personeel rekening wordt gehouden met de situatie van de andere werknemers.

B.7.2. Hetzelfde geldt voor de voorwaarde van aansluiting bij een vakorganisatie die vertegenwoordigd is in de Nationale Arbeidsraad (N.A.R.).

Een dergelijke voorwaarde is in beginsel niet discriminerend doordat zij enkel een indirecte manier is om de aansluiting bij een interprofessionele organisatie of federatie die zowel de privé-sector als de overheidssector insluit, te eisen.

De wet van 29 mei 1952 tot inrichting van de Nationale Arbeidsraad laat weliswaar de Koning de keuze wat de organisaties betreft die in die Raad vertegenwoordigd zijn. Uit het

feit dat de wetgever heeft nagelaten in de wet zelf de objectieve, duidelijke en vooraf vastgestelde criteria te vermelden die de Koning zou moeten toepassen, kan echter niet worden afgeleid dat hij Hem impliciet zou hebben toegestaan de beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie te miskennen en de herhaalde aanbevelingen van de Internationale Arbeidsorganisatie naast zich neer te leggen (*B.I.T., Bulletin officiel*, Vol. LXX, 1987, Serie B, nr. 2, p. 24).

Hoe ruim en hoe vaag zij ook is, de machtiging die door de gecombineerde werking van de in het geding zijnde bepalingen en van artikel 2, § 2, van de wet van 29 mei 1952 aan de Koning is gegeven, staat Hem geenszins toe af te wijken van het beginsel volgens hetwelk een verschil in behandeling dat door een norm tussen verschillende categorieën van personen in het leven wordt geroepen, dient te berusten op een objectieve en redelijke verantwoording die wordt beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel. Het staat aan de administratieve rechter de beslissing te vernietigen waarmee de Koning de kandidatuur van een vakorganisatie zou hebben aangenomen of verworpen door Zich te baseren op een onwettige of discriminerende opvatting van het begrip « representativiteit ».

B.8. Daaruit volgt dat artikel 2 van de wet van 15 januari 2002 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schendt doordat het representativiteit naar recht toekent om zitting te hebben in respectievelijk de sectorcomités en de bijzondere comités, aan de vakorganisaties die op grond van artikel 7 van de wet van 19 december 1974 zitting mogen hebben in het comité voor de federale, de gemeenschaps- en de gewestelijke overheidsdiensten en in het comité voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten.

B.9.1. De v.z.w. GERFA voert aan dat die bepaling tot gevolg kan hebben dat bepaalde vakorganisaties in sectorcomités of bijzondere comités zitting zullen hebben hoewel zij in de betrokken sectoren of administraties geen feitelijke representativiteit genieten, terwijl andere vakorganisaties die in feite veel meer representatief zijn voor het betrokken personeel, niet in die comités zitting mogen hebben.

B.9.2. Het Hof merkt in dat verband op dat krachtens artikel 8, § 1, 2°, en § 2, 2°, een vakorganisatie die niet voldoet aan de voorwaarden vastgelegd bij artikel 7, als representatief kan worden beschouwd om zitting te hebben in de sectorcomités en de bijzondere comités

indien zij bepaalde voorwaarden vervult die ertoe strekken aan te tonen dat zij feitelijk representatief is.

B.9.3. Dat systeem, en de beperking die het inhoudt voor een enkele vakorganisatie naast de organisaties die « automatisch » representatief zijn krachtens artikel 8, § 1, 1°, en § 2, 1°, kan ertoe leiden dat in sommige sectorcomités of bijzondere comités de betrokken personeelsleden voor het merendeel vertegenwoordigd worden door personen die met hen geen voldoende band hebben om hun belangen echt te kunnen vertegenwoordigen.

B.9.4. Dat feit is echter te wijten aan de beperking tot één enkele vakorganisatie, die is vastgelegd in artikel 8, § 1, 2°, en § 2, 2°, van de wet van 19 december 1974, en niet aan de bestreden bepaling.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 21 mei 2003.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Melchior